

تحلیل تطبیقی مسئولیت مدنی ناشی از سوء استفاده از نام دامنه در نظام حقوقی ایران، اتحادیه

اروپا و ایالات متحده

میلاد گشتیل^۱

آزاده زینلی^۲

چکیده

سوء استفاده از نام دامنه (Cybersquatting) پدیده‌ای است که در آن شخصی با سوءنیت و به قصد انتفاع، مبادرت به ثبت نام دامنه‌ای مشابه با علامت تجاری دیگری می‌کند، بدون آن که استفاده تجاری واقعی از آن داشته باشد. این پدیده، صاحبان علائم تجاری را با چالش جدی مواجه ساخته و نیازمند مطالعه تطبیقی مبانی و ضمانت اجرای مسئولیت مدنی ناشی از آن است. مقاله حاضر با روش توصیفی - تحلیلی به بررسی این مسئولیت در سه نظام حقوقی ایران، اتحادیه اروپا و ایالات متحده می‌پردازد و برای نخستین بار، ضوابط ثبت و شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC (مرکز ثبت دامنه‌ها) را به طور کامل تحلیل کرده و آن را با ACPA، Senate Report 106-140، UDRP، Rules for UDRP، Policy UDRP (نسخه ۲۱ فوریه ۲۰۲۴) و WIPO Overview 3.1 مقایسه می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد حقوق آمریکا با قانون ACPA و پیش‌بینی خسارت قانونی ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ دلار و ۸ عامل برای احراز سوءنیت، کامل‌ترین نظام حمایتی را دارد. اتحادیه اروپا با بهره‌گیری از UDRP (با بیش از ۱,۴۰۰ تصمیم مستند در WIPO Overview 3.1) و مقررات خاص دامنه eu، گام‌های مؤثری برداشته است. در حقوق ایران، ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی علی‌رغم قدمت، فاقد عنصر سوءنیت و ضمانت اجرای مدنی مناسب است. شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC اگرچه ساختاری مشابه UDRP دارد و مرکز داوری WIPO را به عنوان مرجع حل اختلاف معرفی کرده است، اما به دلیل نبود رویه قضایی کافی و عدم پیش‌بینی خسارت قانونی، کارآمدی کامل ندارد. مقاله با ارائه پیشنهادهایی همچون اصلاح ماده ۶۶، پیش‌بینی خسارت قانونی و به‌روزرسانی شیوه‌نامه IRNIC به پایان می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: سوء استفاده از نام دامنه، مسئولیت مدنی، سوءنیت، علامت تجاری.

^۱ دانشجوی کارشناسی حقوق، دانشکده حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران، (نویسنده مسئول): milad_gashtil_2010@yahoo.com

^۲ استادیار گروه حقوق، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران: azeinali30@gmail.com

۱- مقدمه

۱-۱- بیان مسئله

امروزه نام‌های دامنه به آدرس‌های الفبایی اینترنتی گفته می‌شوند که کاربران را به وبسایت‌های مورد نظر هدایت می‌کنند. با گسترش تجارت الکترونیک، این نام‌ها به دارایی‌های با ارزشی تبدیل شده‌اند که گاه ارزش اقتصادی آن‌ها از سرمایه مادی بنگاه‌های تجاری فراتر می‌رود. همین ارزش اقتصادی بالا، زمینه‌ساز ظهور پدیده‌ای به نام «سوءاستفاده از نام دامنه» یا Cybersquatting شده است.

تعریف Cybersquatting:

Cybersquatting (که در فارسی به «سوءاستفاده از نام دامنه» یا «غصب سایبری» ترجمه شده است) به معنای ثبت، فروش یا استفاده از نام دامنه‌ای است که با علامت تجاری متعلق به دیگری یکسان یا مشابهت گمراه‌کننده دارد، با سوءنیت و به قصد انتفاع از شهرت آن علامت، بدون استفاده تجاری واقعی. مطابق بند ۴ Policy UDRP (a) (مصوب ICANN در ۲۴ اکتبر ۱۹۹۹، آخرین به‌روزرسانی ۲۱ فوریه ۲۰۲۴)، یک دعوای UDRP زمانی قابل طرح است که سه شرط زیر احراز شود:

- ۱- نام دامنه با علامت تجاری یا علامت خدماتی که خواهان در آن حقوق دارد، یکسان یا مشابهت گمراه‌کننده باشد.
 - ۲- خواننده (ثبت‌کننده نام دامنه) هیچ حق یا منفعت مشروعی نسبت به نام دامنه نداشته باشد.
 - ۳- نام دامنه با سوءنیت ثبت شده و با سوءنیت مورد استفاده قرار گرفته باشد.
- گزارش مجلس سنای آمریکا (Senate Report 106-140, 1999) نیز این پدیده را به عنوان «ثبت، قاچاق یا استفاده از نام دامنه که با علامت تجاری یا علامت خدماتی دیگری یکسان، مشابهت گمراه‌کننده یا تضعیف‌کننده است، با سوءنیت به قصد انتفاع از حسن شهرت علامت دیگری» تعریف کرده است.

تفاوت Cybersquatting با نقض ساده علامت تجاری:

معیار	نقض ساده علامت تجاری	Cybersquatting
استفاده تجاری	الزاماً وجود دارد	ممکن است وجود نداشته باشد.
عنصر اصلی	ایجاد اشتباه در مصرف‌کننده	سوءنیت در ثبت
هدف	فروش کالا/خدمات مشابه	فروش نام دامنه به صاحب اصلی
مکان	بازار فیزیکی یا آنلاین	صرفاً فضای اینترنت

تمایز با مقالات پیشین (مهم برای جلوگیری از تداخل):

پیش از این، مقالاتی در ایران به موضوع نام‌های دامنه پرداخته‌اند. مقاله نظام‌الملکی و صادقی (۱۴۰۴) به «مسئولیت مدنی ثبت‌کنندگان نام دامنه» یعنی شرکت‌هایی مانند (IRNIC) پرداخته است. مقاله صادقی (۱۳۸۵) به «نقض علامت تجاری از طریق نام دامنه» در معنای عام پرداخته است. اما نوآوری مقاله حاضر در موارد زیر است:

- اول، تمرکز صرف بر مسئولیت مستقیم سوءاستفاده کننده (Cybersquatter) نه ثبت کننده؛
 - دوم، اضافه کردن اتحادیه اروپا به عنوان نظام حقوقی سوم؛
 - سوم، تحلیل دقیق ضوابط IRNIC و شیوهنامه حل اختلاف آن؛
 - چهارم، استفاده از WIPO Overview 3.1 (فوریه ۲۰۲۶)؛
 - پنجم، استناد به Senate Report 106-140 به عنوان سند اصلی قانونگذاری ACPA؛
 - ششم، استناد به Rules for UDRP و Policy UDRP (نسخه ۲۰۲۴).
- سؤال اصلی مقاله این است که: مبانی و ضمانت اجراهای مسئولیت مدنی ناشی از Cybersquatting در سه نظام حقوقی ایران، اتحادیه اروپا و ایالات متحده چیست و چه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارد؟

۱-۲- ضرورت تحقیق

نوشتن این مقاله به سه دلیل ضروری است:

- اول، خلأ قانونی در ایران در خصوص تعریف دقیق Cybersquatting و ضمانت اجراهای مدنی مناسب؛
- دوم، عدم وجود رویه قضایی کافی در ایران در این زمینه؛
- سوم، وجود ضوابط IRNIC که تاکنون به صورت علمی تحلیل نشده و پتانسیل بالایی برای مقابله با Cybersquatting دارد اما نیازمند اصلاح.

۱-۳- روش تحقیق

این تحقیق با روش توصیفی- تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه‌ای، قوانین و مقررات، آرای قضایی و اسناد بین‌المللی انجام شده است. در بخش ایران، علاوه بر ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی، ضوابط و شرایط ثبت دامنه IRNIC و شیوهنامه حل اختلاف آن به عنوان اسناد دست اول تحلیل شده است. مرجع حل اختلاف IRNIC، مرکز داوری و میانجی‌گری WIPO است که مطابق اعلام رسمی IRNIC، خدمات حل اختلاف برای دامنه‌های، ir توسط این مرکز ارائه می‌شود. در بخش UDRP، از Policy UDRP (نسخه ۲۱ فوریه ۲۰۲۴)، Rules for UDRP (شامل Amendments و Exclusion of Liability) و WIPO Overview 3.1 (فوریه ۲۰۲۶) استفاده شده است. در بخش آمریکا، از Senate Report 106-140 به عنوان سند اصلی قانون گذاری ACPA استفاده شده است.

مفاهیم و انواع سوءاستفاده از نام دامنه

۲-۱- تعریف نام دامنه

تعریف فنی: نام دامنه عبارت است از نشانی یک اتصال شبکه‌ای که مالک آن نشانی را در یک فرمت سلسله مراتبی شناسایی می‌کند.

تعریف حقوقی در ACPA (Anticybersquatting Consumer Protection Act) مطابق: Senate Report 106-140 قانون ACPA نام دامنه را «هر شناساننده الفبایی که توسط ثبت کننده نام دامنه، مرجع ثبت نام دامنه یا سایر مقامات صالح برای ثبت نام دامنه، به عنوان بخشی از آدرس الکترونیکی در اینترنت واگذار یا ثبت می‌شود» تعریف کرده است.

پیشینه و قانون ACPA

تا پیش از سال ۱۹۹۹، دعاوی مربوط به نام‌های دامنه در آمریکا بر اساس قواعد سنتی علامت تجاری (نقض، تضعیف، رقابت غیرمنصفانه) رسیدگی می‌شد. اما این قواعد برای مقابله با Cybersquatting کافی نبود، زیرا در Cybersquatting ممکن بود استفاده تجاری از علامت صورت نگیرد یا علامت ثبت نشده باشد.

در سال ۱۹۹۹، کنگره آمریکا قانون حمایت از مصرف‌کننده در مقابل غصب سایبری (ACPA) را به عنوان بخشی از قانون علامت تجاری (Lanham Act, 15 U.S.C. § 1125(d)) تصویب کرد.

دلایل تصویب ACPA بر اساس گزارش کنگره:

Cybersquatting موجب فریب مصرف‌کنندگان و گمراهی عموم نسبت به منشأ واقعی کالاها و خدمات می‌شود. Cybersquatting تجارت الکترونیک را مختل می‌سازد. Cybersquatting مالک علامت را از درآمدهای اساسی و حسن اعتماد مصرف‌کننده محروم می‌سازد.

ارکان مسئولیت در ACPA

بر اساس ACPA، خواهان (صاحب علامت تجاری) برای اثبات دعاوی خود باید سه عنصر را اثبات کند:

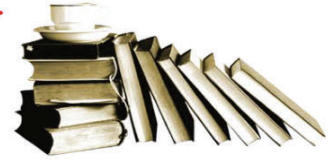
رکن اول: ثبت، قاچاق یا استفاده خوانده از نام دامنه مورد نظر – این رکن به راحتی با ارائه مدرک ثبت نام دامنه اثبات می‌شود.
رکن دوم: یکسانی یا مشابهت گمراه‌کننده نام دامنه با علامت تجاری خواهان- اگر علامت تجاری در زمان ثبت، واجد وصف تمایزدهنده بوده باشد، صرف مشابهت کافی است. اگر علامت تجاری مشهور باشد، حتی اگر مشابهت گمراه‌کننده نباشد، صرف مشابهت موجب مسئولیت است.

رکن سوم: سوءنیت خوانده به قصد انتفاع از آن علامت، مهم‌ترین و بحث‌برانگیزترین رکن. قانون ۹ عامل را برای احراز سوء نیت تعیین کرده است (در ادامه می‌آید).

عامل احراز سوءنیت در ACPA:

قانون ACPA ۹ عامل را برای احراز سوءنیت برشمرده است. دادگاه‌ها این عوامل را به صورت ترکیبی ارزیابی می‌کنند و هیچ عاملی به تنهایی تعیین‌کننده نیست:

شماره	عامل	توضیح
۱	حقوق مالکیت فکری خوانده	آیا خوانده حقوق مالکیت فکری نسبت به نام دامنه دارد؟
۲	تطابق با نام شخصی	آیا نام دامنه با نام شخصی خوانده مطابقت دارد؟
۳	استفاده قبلی با حسن نیت	آیا خوانده قبلاً از نام دامنه برای عرضه کالا/خدمات استفاده کرده است؟
۴	استفاده غیر تجاری و منصفانه	آیا خوانده از علامت استفاده غیر تجاری و منصفانه کرده است؟
۵	قصد منحرف کردن مشتریان	آیا خوانده قصد داشته مشتریان صاحب علامت را به سایت خود منحرف کند؟
۶	پیشنهاد فروش نام دامنه	آیا خوانده نام دامنه را به صاحب علامت پیشنهاد فروش داده است؟
۷	اطلاعات غلط	آیا خوانده هنگام ثبت اطلاعات غلط ارائه داده است؟
۸	ثبت نام‌های متعدد	آیا خوانده نام‌های دامنه متعددی مشابه با علائم دیگران ثبت کرده است؟
۹	میزان شهرت علامت	علامت تجاری خواهان چقدر مشهور و متمایز است؟

نکته مهم: اگر خواننده اعتقاد معقول و حسن نیت داشته باشد که استفاده از نام دامنه منصفانه یا قانونی است، سوء نیت محرز نمی‌شود.

ضمانت اجراها در ACPA:

ACPA ضمانت اجراهای متنوع و مؤثری پیش‌بینی کرده است:

- ۱- دستور قضایی (Injunctive Relief): دادگاه می‌تواند دستور ضبط، لغو یا انتقال نام دامنه به خواهان را صادر کند. این ضمانت اجرا برای نام‌های دامنه ثبت‌شده قبل و بعد از ACPA قابل اعمال است.
- ۲- خسارت قانونی (Statutory Damages): از ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ دلار به ازای هر نام دامنه. مهم‌ترین ویژگی آنکه نیازی به اثبات خسارت واقعی نیست و همین امر نقش بازدارندگی قوی دارد. این ضمانت اجرا، فقط برای نام‌های دامنه ثبت‌شده پس از تاریخ اجرای ACPA (۲۹ نوامبر ۱۹۹۹) قابل اعمال است.
- ۳- خسارت واقعی (Actual Damages): شامل سود ناشی از تخلف خواننده و خسارات وارده به خواهان. در صورت عمدی بودن تخلف، دادگاه می‌تواند خسارت را تا سه برابر افزایش دهد.
- ۴- هزینه‌های دادرسی و حق الوکاله: دادگاه می‌تواند خواهان موفق را مستحق دریافت هزینه‌های دادرسی و حق الوکاله از خواننده بداند.

محدودیت‌های ACPA:

ACPA سه محدودیت مهم دارد:

- اول، فقط در مورد نام‌های دامنه‌ای که در ایالات متحده ثبت می‌شوند قابل اعمال است.
- دوم، برای نام‌های دامنه ثبت‌شده در خارج، خواهان باید صلاحیت قضایی شخصی نسبت به خواننده تحصیل کند.
- سوم، قانون صرفاً موارد ثبت با سوءنیت را شامل می‌شود و مواردی که نام دامنه بدون سوءنیت ثبت شده اما موجب اشتباه می‌شود، مشمول قواعد دیگر (نظیر نقض سنتی) است.

رویه قضایی مهم:

- پرونده Panavision v. Toeppen (1998): تثوین نام دامنه panavision.com ثبت کرده بود و پیشنهاد فروش آن را به پانویژن داد. دادگاه با استناد به قانون فدرال تضعیف علامت تجاری (FTDA)، تثوین را محکوم کرد و تصریح نمود که پیشنهاد فروش نام دامنه، به منزله ابراز قصد استفاده تجاری است.
- پرونده Sporty's Farm v. Sportsman's Market (2000): دادگاه با استناد به ACPA، معیارهای سوءنیت را احراز و حکم به انتقال نام دامنه صادر کرد.

مسئولیت مدنی ناشی از Cybersquatting در اتحادیه اروپا (چارچوب کلی)

در اتحادیه اروپا، رویکردی دوگانه برای مقابله با Cybersquatting وجود دارد:

- ۱- مقررات عمومی UDRP برای دامنه‌های سطح بالای عمومی (مانند net, org, com)
- ۲- مقررات خاص دامنه eu، و حمایت از نشانه‌های جغرافیایی

اعمال UDRP در اتحادیه اروپا

UDRP (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy) توسط ICANN در سال ۱۹۹۹ تصویب شده است. ثبت کنندگان نام دامنه در دامنه‌های سطح بالای عمومی، با انعقاد قرارداد ثبت، ملزم به رعایت آیین داوری UDRP می‌شوند. مراجع حل اختلاف UDRP: چهار مرجع توسط ICANN تأیید شده‌اند که مهم‌ترین آنها مرکز داوری و میانجی‌گری سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) است. جالب توجه اینکه همین مرجع (WIPO) در شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC نیز به‌عنوان مرجع حل اختلاف معرفی شده است.

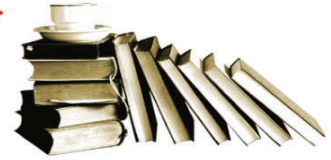
تعریف حقوقی در ضوابط IRNIC (بند ۱.۲): (نام دامنه، نام دامنه‌ای است که از سوی مرکز ثبت دامنه به دارنده امتیاز واگذار می‌شود).
۲-۲. تعریف دقیق Cybersquatting

Cybersquatting به معنای ثبت، فروش یا استفاده از نام دامنه‌ای است که با علامت تجاری دیگری یکسان یا مشابهت همراه کننده دارد، با سوء نیت و به قصد انتفاع از شهرت آن علامت، بدون استفاده تجاری واقعی. مطابق بند Policy UDRP۲، متقاضی ثبت نام دامنه به مرجع ثبت تضمین می‌دهد که:

- (الف) اظهارات مندرج در موافقت‌نامه ثبت کامل و دقیق است.
 - (ب) تا جایی که می‌داند، ثبت نام دامنه حقوق هیچ شخص ثالثی را نقض یا تضییع نخواهد کرد.
 - (ج) نام دامنه را برای هدف غیرقانونی ثبت نمی‌کند.
 - (د) آگاهانه از نام دامنه بر خلاف قوانین یا مقررات قابل اعمال استفاده نخواهد کرد.
- مطابق (Senate Report 106-140 (1999) کنگره آمریکا، می‌توان دریافت که Cybersquatting:
- ✓ موجب فریب مصرف کنندگان و همراهی عموم نسبت به منشأ واقعی کالاها و خدمات می‌شود.
 - ✓ تجارت الکترونیک را مختل می‌سازد.
 - ✓ مالک علامت را از درآمدهای اساسی و حسن اعتماد مصرف کننده محروم می‌سازد.
 - ✓ بارهای غیرمنطقی، غیرقابل تحمل و طاقت‌فرسایی را بر صاحبان علامت تحمیل می‌کند.

۲-۳- انواع Cybersquatting

نوع	توضیح	مثال
کلاسیک	ثبت نام دامنه مشابه علامت مشهور برای فروش گران	ثبت ir.nike توسط شخصی غیر از نایکی
Typosquatting	ثبت نام‌های دامنه با اشتباه تایپی رایج	به جای google.com ، Gogle.com ثبت شود.
Warehousing	انبار کردن چندین نام دامنه مشابه علامت‌های دیگران	دامنه‌های منقضی شده‌ای که توسط مالکین تمدید نشده و با هدف کسب سود ننگه می‌دارند یا انبار می‌کنند.
دامنه‌های منقضی	تصاحب نام‌های دامنه پس از انقضا	خرید نام دامنه رها شده یک شرکت یا علامت تجاری یا یک شخص معروف. مثل pepsi.ir
دامنه‌های معکوس (Reverse) (Cybersquatting)	صاحب علامت تجاری با سوء نیت، ادعای مالکیت بر نام دامنه قانونی ثبت شده را می‌کند	شیوه‌نامه IRNIC در بند ۱ این مفهوم را پیش‌بینی کرده است

۳. مبانی نظری مسئولیت مدنی در Cybersquatting

۳-۱. ارکان سه گانه مسئولیت مدنی

در هر دعوای مسئولیت مدنی، سه رکن باید احراز شود: فعل زیانبار، ضرر، رابطه سببیت. در Cybersquatting این سه رکن به صورت زیر تعریف می شوند:

فعل زیانبار: ثبت، قاچاق یا استفاده از نام دامنه مشابه با علامت تجاری دیگری با سوءنیت. مطابق Senate Report 106-140، مفهوم «استفاده» محدود به استفاده توسط خود ثبت کننده است.

ضرر: کاهش ارزش اقتصادی علامت تجاری، هزینه های بازپس گیری نام دامنه، از دست رفتن مشتریان، خدشه به شهرت علامت. رابطه سببیت: باید بین ثبت نام دامنه و ضرر وارده رابطه سببیت وجود داشته باشد.

۳-۲. عنصر اختصاصی: سوءنیت (Bad Faith)

مهم ترین عنصر در Cybersquatting، سوءنیت است.

مصادیق سوء نیت در Policy UDRP (بند ۴) (b):

شماره	مصادیق
(i)	قصد فروش نام دامنه به صاحب علامت یا رقیب وی با ارزشی بیشتر از هزینه های مستند
(ii)	ثبت نام دامنه به منظور جلوگیری از استفاده صاحب علامت، مشروط به الگوی رفتاری
(iii)	ثبت نام دامنه عمدتاً به منظور اخلاف در کسب و کار رقیب
(iv)	استفاده از نام دامنه با هدف جذب کاربران برای سود تجاری با ایجاد احتمال اشتباه

۸ عامل احراز سوءنیت در ACPA مطابق (Senate Report 106-140):

شماره	عامل
۱	حقوق مالکیت فکری خوانده در نام دامنه
۲	تطابق نام دامنه با نام قانونی یا نام مستعار خوانده
۳	استفاده قبلی خوانده از نام دامنه با حسن نیت
۴	استفاده غیر تجاری یا منصفانه خوانده از علامت
۵	قصد انحراف مصرف کنندگان از سایت صاحب علامت
۶	پیشنهاد فروش نام دامنه به صاحب علامت بدون استفاده واقعی
۷	ارائه عمدی اطلاعات تماس نادرست و گمراه کننده
۸	ثبت نام های دامنه متعدد مشابه علامت دیگران

۳-۳- مبانی فقهی مسئولیت (برای بخش ایران)

✓ قاعده اتلاف (ماده ۳۲۸ قانون مدنی)

✓ قاعده تسبیب (ماده ۳۳۱ قانون مدنی)

✓ قاعده لاضرر

✓ قاعده احترام

۴- مسئولیت مدنی ناشی از Cybersquatting در حقوق ایالات متحده

۴-۱- ضرورت قانون گذاری (مطابق 106-140 Report (Senate

گزارش مجلس سنای آمریکا در آگوست ۱۹۹۹ به این نتیجه رسید که قانون موجود به طور صریح عمل Cybersquatting را منع نمی کند. نمونه واقعی Warner Bros در خواست ۳۵۰/۰۰۰ دلار برای نام های مرتبط و انبار کردن نام های دامنه -Coca, Pepsi, Cola, Porsche, BMW و ... را ثبت کرده بود.

۴-۲- قانون (1999) ACPA (Anticybersquatting Consumer Protections Act)

در سال ۱۹۹۹، کنگره آمریکا قانون ACPA را به عنوان بخشی از قانون علامت تجاری ((Lanham Act, 15 U.S.C. § 1125(d)) تصویب کرد.

۴-۳- ارکان مسئولیت در ACPA

بر اساس بخش ۳ قانون ACPA ماده ۴۳(d)(1)(A)، خواهان باید سه عنصر را اثبات کند:

۱- ثبت، قاچاق یا استفاده خوانده از نام دامنه

۲- یکسانی، مشابهت گمراه کننده یا تضعیف کنندگی نام دامنه با علامت تجاری خواهان

۳- سوء نیت خوانده به قصد انتفاع از حسن شهرت علامت

۴-۴- صلاحیت عینی (In Rem Jurisdiction)

مطابق بخش ۳ قانون ACPA ماده ۴۳(d)(2)، صاحب علامت می تواند علیه خود نام دامنه اقامه دعوا کند.

۴-۵- ضمانت اجراها

نوع ضمانت اجرا	میزان/شرح
خسارت قانونی	۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ دلار به ازای هر نام دامنه (بدون نیاز به اثبات خسارت واقعی)
خسارت واقعی	سود ناشی از تخلف + خسارات وارده (تا سه برابر)
دستور قضایی	ضبط، لغو یا انتقال نام دامنه

۴-۶- ضمانت نامه صرفه جویی - (Savings Clause) آزادی بیان

مطابق بخش ۷ قانون ACPA: (هیچ چیز در این قانون بر هر دفاعی که برای خوانده تحت قانون علامت تجاری موجود است (از جمله دفاع مربوط به استفاده منصفانه) یا حق آزادی بیان تحت متمم اول قانون اساسی ایالات متحده تأثیر نخواهد گذاشت.)

۵- مسئولیت مدنی ناشی از Cybersquatting در اتحادیه اروپا

۵-۱- چارچوب کلی

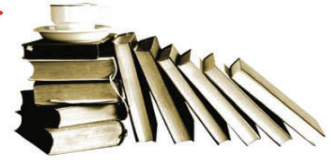
در اتحادیه اروپا، رویکردی دوگانه برای مقابله با Cybersquatting وجود دارد:

۱- مقررات عمومی UDRP برای دامنه های سطح بالای عمومی

۲- مقررات خاص دامنه eu و حمایت از نشانه های جغرافیایی

۵-۲- تحلیل دقیق UDRP، UDRP Policy و Rules for UDRP

۵-۲- ساختار و مبانی UDRP (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy)

Policy UDRP در ۲۶ آگوست ۱۹۹۹ توسط ICANN تصویب شد و آخرین به‌روزرسانی آن در ۲۱ فوریه ۲۰۲۴ انجام شده است. مطابق بند ۱ Policy UDRP، این سیاست (شرایط و ضوابط مربوط به اختلاف بین شما (ثبت‌کننده نام دامنه) و هرطرفی غیر از ما (مرجع ثبت) در مورد ثبت و استفاده از نام دامنه اینترنتی ثبت شده توسط شما را تعیین می‌کند).

۱-۲-۵- ارکان سه‌گانه UDRP مطابق (Policy UDRP)

مطابق بند ۴ (a) Policy UDRP، سه عنصر عبارتند از:

رکن اول: یکسانی یا مشابهت گمراه‌کننده

رکن دوم: عدم وجود حق یا منفعت مشروع

مطابق بند ۴ (c) Policy UDRP، موارد زیر می‌تواند حقوق یا منافع مشروع خواننده را نشان دهد:

(i) استفاده یا آمادگی برای استفاده از نام دامنه در ارتباط با عرضه با حسن نیت کالا یا خدمات

(ii) شناخته شدن خواننده به نام دامنه

(iii) استفاده مشروع غیر تجاری یا منصفانه از نام دامنه

رکن سوم: ثبت و استفاده با سوءنیت

۲-۲-۵- به‌روزرسانی WIPO Overview 3.1 فوریه ۲۰۲۶

WIPO Overview اکنون بیش از ۱,۴۰۰ تصمیم صادره توسط نزدیک به ۳۰۰ هیأت از سراسر جهان را پوشش می‌دهد. در

سال ۲۰۲۵، رکوردی بی‌سابقه از تعداد پرونده‌های Cybersquatting در WIPO ثبت شده است.

۳-۲-۵- Exclusion of Liability در UDRP Rules

به جز در مورد تخلف عمدی، نه ارائه‌دهنده (Provider) و نه عضو هیأت (Panelist) در قبال هیچ فعل یا ترک فعلی در ارتباط

با هر رسیدگی اداری تحت این قوانین، در مقابل هیچ یک از طرفین مسئول نخواهد بود.

۴-۲-۵- اصلاحات در قوانین مربوط به UDRP

نسخه این قوانین که در زمان تسلیم شکایت به ارائه‌دهنده لازم‌الاجرا است، بر رسیدگی اداری آغاز شده حاکم خواهد بود. این

قوانین بدون تأیید کتبی صریح ICANN قابل اصلاح نیستند.

۵-۲-۵- به‌روزرسانی‌های رویه‌ای در WIPO Overview 3.1

✓ هوش مصنوعی (AI): اعتبار استدلال‌ها یا شواهد ایجاد شده با AI ممکن است تحت تأثیر درج پرامپت‌های خاص قرار گیرد.

✓ نگهداری منفعل (Passive holding): در شرایط عدم پاسخ ثبت‌کننده و عدم وجود محتوای وبسایت قابل اعمال است.

✓ استفاده منصفانه و آزادی بیان: صرفاً به دلیل نامطلوب و انتقادی بودن سخن، به معنای غیرمنصفانه بودن آن نیست.

۳-۵- مقررات خاص دامنه eu

دامنه سطح بالای اروپایی (eu) تابع مقرره 874/2004 (EC) است.

۴-۵- تحول جدید: حمایت از نشانه‌های جغرافیایی

بر اساس گزارش کمیسیون اروپا در نوامبر ۲۰۲۵ (COM(2025) 673 final)، مقرره (EU) 2024/1143 حمایت از نشانه‌های

جغرافیایی را تقویت کرده است.

۶- مسئولیت مدنی ناشی از Cybersquatting در حقوق ایران

۶-۱- ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی

متن ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲:

به منظور حمایت از حقوق مصرف کنندگان و تشویق رقابت‌های مشروع در بستر مبادلات الکترونیکی، استفاده از علائم تجاری به صورت نام دامنه (Domain Name) و یا هر نوع نمایش برخط (Online)، علائم تجاری که موجب فریب یا مشتبه شدن طرف به اصالت کالا و خدمات شود، ممنوع و متخلف به مجازات مقرر در این قانون خواهد رسید.

۶-۲- تحلیل انتقادی ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک در مقایسه با ACPA و UDRP

UDRP	آمریکا ACPA	ماده ۶۶ ایران	خلاً
دارد	دارد	ندارد (فریب یا اشتباه)	عنصر سوء نیت
۴ مصداق در Policy	۸ عامل مشخص	ندارد	معیارهای سوء نیت
دارد	دارد	ندارد	شمول ثبت بدون استفاده
ندارد	دارد	ندارد	خسارت قانونی
ندارد	دارد	ندارد	صلاحیت عینی

تحلیل انتقادی ماده ۶۶

راهکار	توضیح	خلاً
افزافه کردن «سوءنیت به قصد انتفاع» به عنوان رکن اصلی	ماده ۶۶ تجارت الکترونیک صرفاً به «فریب یا مشتبه شدن» اشاره کرده، در حالی که در Cybersquatting عنصر اصلی سوءنیت در ثبت است.	عدم اشاره به عنصر سوء نیت
افزافه کردن ثبت در کنار استفاده	عبارت «استفاده از علامت تجاری به صورت نام دامنه» مواردی را که شخص صرفاً ثبت کرده و استفاده نمی‌کند پوشش نمی‌دهد	عدم تفکیک Cybersquatting از نقض ساده
پیش‌بینی ضمانت اجرای مدنی مانند انتقال نام دامنه و خسارت قانونی.	ماده ۷۶ فقط مجازات کیفری تعیین کرده (جزای نقدی ۱۰ تا ۱۰۰ میلیون ریال)	تمرکز بر حمایت کیفری
گسترش شمول به نام تجاری و نشانه جغرافیایی	فقط «علائم تجاری» را شامل می‌شود، نه نام تجاری و نشانه جغرافیایی	عدم پوشش سایر مصادیق
تصریح به شمول علائم مشهور ثبت‌نشده	مشخص نیست آیا شامل علائم تجاری ثبت‌نشده (اما مشهور) می‌شود یا خیر	ابهام در شمول علائم ثبت نشده

تحلیل دقیقی UDRP بر اساس سند WIPO

شیوه نامه متحدالشکل حل اختلاف (UDRP) در سال ۱۹۹۹ توسط ICANN و بر اساس توصیه‌های WIPO در (اولین فرآیند نام‌های دامنه اینترنتی WIPO) تصویب شد. مطابق سند UDRP (۲۰۱۱) WIPO صرفاً به موارد واضح سوءنیت و ثبت سوءاستفاده آمیز نام‌های دامنه محدود شده است و در میان صاحبان علائم تجاری بسیار محبوب بوده است. تا اگوست ۲۰۱۱ حدود ۳۵۰۰۰ پرونده UDRP پردازش شده است.

ارکان سه گانه UDRP (مطابق سند WIPO)

برای موفقیت در دعوای UDRP خواهان باید سه عنصر تجمعی زیر را اثبات کند:

رکن اول: یکسانی یا مشابهت گمراه کننده

بر اساس سند WIPO (بند ۶/۱) اولین عنصر UDRP به عنوان یک شرط حداقلی برای قابلیت طرح دعوا عمل می‌کند. اگرچه UDRP مستلزم وجود حقوق علامت تجاری است.

نکات مهم از سند WIPO:

آزمون مشابهت گمراه کننده شامل مقایسه مستقیم بین علامت تجاری و رشته الفبایی نام دامنه است. این آزمون معمولاً بدون توجه به محتوای وب سایت یا gTLD مرتبط اعمال می‌شود. اضافه شدن کلمات رایج، توصیفی یا منفی (مانند [trademark].sucks.com) معمولاً برای جلوگیری از اشتباه کاربری اینترنتی تلقی نمی‌شود.

مثال‌های ارائه شده در سند WIPO از پرونده‌هایی که هیأت‌های WIPO مشابهت گمراه کننده را تشخیص داده‌اند عبارت‌اند از:

- D2000-0662 <wal-martsucks.com>
- D2006-1627 <dellorussosucks.com>
- D2007-0143 <airfrancesuck.com>
- D2008-0253 <redbullsucks.com>
- D2009-0020 <airaustralsucks.com>

رکن دوم: عدم وجود حق یا منفعت مشروع

مطابق سند WIPO (بند ۶/۲) UDRP فهرست غیرحصری از نمونه‌های حقوق یا منافع مشروع ثبت کننده را ارائه می‌دهد، از جمله:

- استفاده از نام دامنه در ارتباط با عرضه با حسن نیت کالا یا خدمات
- شناخته شدن ثبت کننده به نام دامنه مورد اختلاف
- استفاده مشروع غیرتجاری یا منصفانه

نکته مهم: اگرچه بار اثبات کلی بر عهده خواهان است، هیأت‌های UDRP دشواری اثبات یک امر سلبی را تشخیص داده‌اند. بنابراین، زمانی که خواهان، ادعای اولیه مبنی بر عدم وجود حقوق یا منافع مشروع خوانده ارائه دهد، بار تولید دلیل بر این عنصر معمولاً به خوانده منتقل می‌شود.

رکن سوم: ثبت و استفاده با سوء نیت

مطابق سند WIPO (بند ۶/۳) شرط UDRP برای ثبت و استفاده با سوءنیت، توسط هیأت‌ها به عنوان یک شرط تجمعی تفسیر شده است.

نمونه‌های سوء نیت (مطابق سند WIPO):

- ثبت نام دامنه به منظور فروش آن به صاحب علامت تجاری یا رقیب وی.
 - استفاده از نام دامنه برای جذب بازدیدکنندگان به سایت ثبت کننده برای سود تجاری با ایجاد احتمال اشتباه با علامت تجاری خواهان
- تفسیر «ثبت»: ثبت شامل «اکتساب» نیز می‌شود (مثلاً در مورد فروش عمده پورتفوی نام‌های دامنه، ارزیابی حسن نیت طرف خریدار معمولاً در زمان اکتساب جدید یا اخیر وی از ثبت‌نامه‌های دامنه مربوطه است).
- تفسیر «استفاده»: استفاده، شامل «نگهداری منفعل (passive holding)» در شرایط خاص نیز می‌شود و ثبت‌کنندگان معمولاً در قبال مطالب شخص ثالث یا «تولیدشده خودکار» (مانند تبلیغات کلیک به ازای پرداخت، که هدف آن ارزش علامت تجاری خواهان است) که در وبسایتی در نام دامنه مورد اختلاف ظاهر می‌شود، مسئول شناخته می‌شوند، مگر این که ثبت کننده بتواند تلاش با حسن نیت برای حذف چنین مطالبی را نشان دهد.

عناصر روبه‌ای UDRP (مطابق سند WIPO)

زمان‌بندی رسیدگی (مطابق جدول ۸ سند WIPO):

مرحله	هیأت یک نفره	هیأت سه نفره
ثبت درخواست تا شروع رسیدگی	۵ روز	۵ روز
مهلت پاسخ خوانده	۲۰ روز	۲۰ روز
نصب هیأت تا تصمیم	۱۴ روز	۲۱ روز
کل زمان حدود	حدود ۶۰ روز	حدود ۷۵ روز

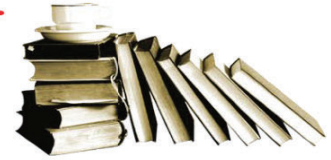
زبان رسیدگی: مطابق سند WIPO (بند ۷.۳)، زبان رسیدگی، زبان موافقت‌نامه ثبت است، مگر اینکه طرفین توافق کنند یا هیأت طور دیگری تصمیم بگیرد، WIPO UDRP تا کنون به ۱۸ زبان مختلف انجام شده است که پنج زبان اول عبارتند از: انگلیسی، اسپانیایی، فرانسوی، چینی، کره‌ای.

هزینه‌های داوری WIPO (مطابق بند ۱۰ سند WIPO):

نوع هیأت	تعداد نام دامنه	هزینه
یک نفره	۱-۵ نام	۱۵۰۰ دلار آمریکا
یک نفره	۶-۱۰ نام	۲۰۰۰ دلار آمریکا
سه نفره	۱-۵ نام	۴۰۰۰ دلار آمریکا
سه نفره	۶-۱۰ نام	۵۰۰۰ دلار آمریکا

نکته مهم: WIPO به عنوان یک ارائه‌دهنده غیرانتفاعی، هزینه اضافی برای موارد زیر دریافت نمی‌کند:

- ✓ اصلاح نواقص شناسایی شده درخواست
- ✓ موارد مربوط به خدمات حریم خصوصی یا پروکسی

- ✓ درخواست‌های زبان رسیدگی
- ✓ درخواست‌های تجمیع (consolidation)
- ✓ درخواست‌های تمدید مهلت خوانده
- ✓ درخواست‌های الحاقی (supplemental filings) توسط هر یک از طرفین

آمار و ارقام UDRP (مطابق سند WIPO)

کل پرونده‌های UDRP تا آگوست ۲۰۱۱ (مطابق جدول ۱ و ۲ سند WIPO)

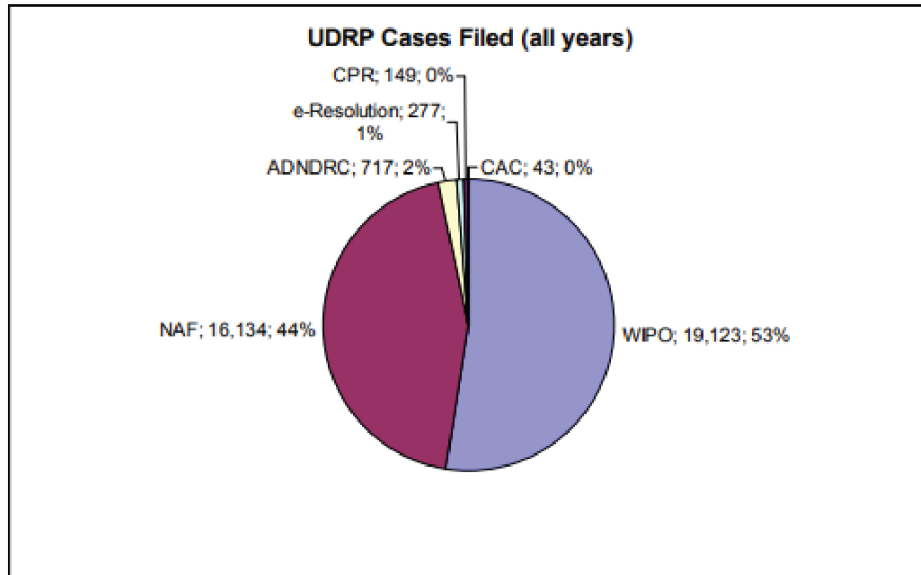

Table 1: Total UDRP Cases Filed (as at August 8, 2011): 36,443

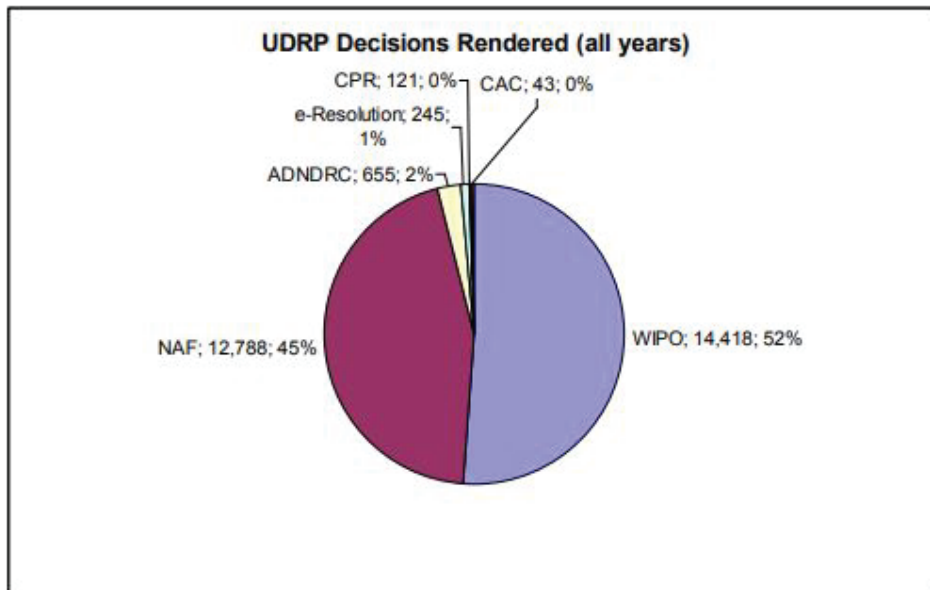

Table 2: UDRP Decisions Rendered (as at August 8, 2011): 28,270

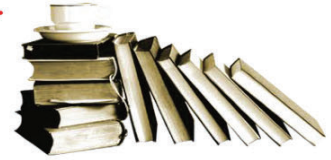

- کل پرونده‌های ثبت شده: ۳۶۴۴۳ پرونده
 - کل تصمیمات صادر شده: ۲۸۲۷۰ تصمیم
- درصد موفقیت خواهان (مطابق جدول ۴ سند WIPO):

سال	درصد انتقال/ابطال
۲۰۰۰	۷۶٫۴٪
۲۰۰۱	۷۰٫۸٪
۲۰۰۲	۶۹٫۲٪
۲۰۰۳	۷۱٫۲٪
۲۰۰۴	۷۰٫۲٪
۲۰۰۵	۷۱٫۰٪
۲۰۰۶	۷۰٫۸٪
۲۰۰۷	۷۳٫۲٪
۲۰۰۸	۷۱٫۶٪
۲۰۰۹	۷۱٫۰٪
۲۰۱۰	۶۸٫۳٪
میانگین کلی	۷۱٫۵٪

کشورهای برتر خواهان (مطابق جدول ۱۸ سند WIPO - کل سال‌ها):

رتبه	کشور	تعداد پرونده	درصد
۱	ایالات متحده آمریکا	۸۵۸۹	۴۰٫۷۴٪
۲	فرانسه	۲۳۵۸	۱۱٫۱۸٪
۳	انگلستان	۱۵۸۸	۷٫۵۳٪
۴	آلمان	۱۱۶۵	۵٫۵۳٪
۵	سوئیس	۱۰۹۹	۵٫۲۱٪
۶	اسپانیا	۸۹۹	۴٫۲۶٪
۷	ایتالیا	۸۴۲	۳٫۵۲٪
۸	هلند	۵۰۹	۲٫۴۱٪
۹	دانمارک	۴۶۷	۲٫۲۱٪
۱۰	کانادا	۳۹۸	۱٫۸۹٪

کشورهای برتر خواننده (مطابق جدول ۲۰ سند - WIPO کل سالها):

رتبه	کشور	تعداد پرونده	درصد
۱	ایالات متحده آمریکا	۷۷۱۳	۳۶٫۵۸٪
۲	انگلستان	۱۷۱۶	۸٫۱۴٪
۳	چین	۱۴۳۶	۶٫۸۱٪
۴	اسپانیا	۹۱۲	۴٫۳۳٪
۵	کانادا	۸۹۱	۴٫۲۳٪
۶	کره جنوبی	۷۱۲	۳٫۳۸٪
۷	فرانسه	۶۹۷	۳٫۳۱٪
۸	استرالیا	۵۴۹	۲٫۶۰٪
۹	هلند	۴۸۳	۲٫۲۹٪
۱۰	هند	۳۶۷	۱٫۷۴٪

اثربخشی UDRP (مطابق بند ۱۶ سند WIPO)

UDRP مدت‌هاست که راه‌حلی مؤثر برای صاحبان علائم تجاری، ثبت‌کنندگان نام دامنه و مراجع ثبت ارائه می‌دهد. از نظر کلان، این سیستم ده‌ها هزار اختلاف را از دادگاه‌ها دور نگه داشته است. به عنوان یک معیار از کارآمدی سیستم، تنها در نادرترین موارد است که تصمیم UDRP با موفقیت در دادگاه به چالش کشیده شده است.

UDRP امروزه نتیجه منحصر به فرد مراقبتی است که بسیاری از ذی‌نفعان طی بیش از ده سال برای منافع عمومی و خصوصی سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

پیشنهادات اصلاح UDRP و موضع WIPO (مطابق بند ۱۸ سند WIPO)

سند WIPO به چندین پیشنهاد برای اصلاح UDRP اشاره کرده و موضع خود را بیان کرده است:

۱- مدل بازنده پرداخت می‌کند (Loser Pays):

WIPO معتقد است این امر مستلزم زمان، پیچیدگی و هزینه بیشتر است، قابلیت اجرای پرداخت یک مسئله بزرگ است (از جمله اینکه از چه کسی و چگونه جمع‌آوری شود)، بیشتر پرونده‌های UDRP دفاع نمی‌شوند، بنابراین ارزش بازدارندگی کلی ممکن است ناچیز باشد.

۲- تغییر و (and) به یا (or) در شرط ثبت و استفاده با سوء نیت:

WIPO معتقد است این می‌تواند تغییر خوبی برای UDRP در اصل باشد، اما زمان و فرآیند باید مناسب باشد،

۳- ایجاد فرآیند تجدید نظر رسمی:

WIPO معتقد است این امر قطعاً زمان پیچیدگی و هزینه را افزایش می‌دهد، بر خلاف سیستم‌های ملی (مانند Nominet DRP در انگلستان)، UDRP در سراسر نظام‌های حقوقی مختلف با هیأت‌هایی از حوزه‌های قضایی متعدد عمل می‌کند. در این زمینه مشخص نیست که یک سیستم تجدید نظر رسمی UDRP هماهنگی بیشتری اضافه کند.

۶-۳- تحلیل ضوابط و شرایط ثبت دامنه IRNIC

۶-۳-۱- شروط سلب مسئولیت IRNIC

بند ۴.۴: مرکز ثبت، هیچ‌گونه تعهدی نسبت به نظارت بر اطلاعات ندارد.

بند ۱۲: حداکثر مسئولیت مرکز ثبت، از مبلغ هزینه ثبت دوره جاری بیشتر نخواهد بود.

بند ۱۳: دارنده امتیاز ثبت، مرکز ثبت را از هرگونه ادعای ناشی از نقض حقوق مالکیت معنوی مصون می‌دارد.

۶-۳-۲- مرجع حل اختلاف IRNIC (نکته مهم):

مطابق اعلام رسمی IRNIC، مرجع حل اختلاف برای دامنه‌های ir، مرکز داوری و میانجی‌گری WIPO (Arbitration and Mediation Center) است. این همان مرجعی است که برای رسیدگی به دعاوی UDRP در سطح جهانی نیز فعالیت می‌کند. شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC دقیقاً بر اساس UDRP و Rules for UDRP طراحی شده است و مرجع حل اختلاف WIPO را به عنوان مجری این شیوه‌نامه معرفی کرده است.

۶-۳-۳- مقایسه با Policy UDRP

مطابق بند ۲ Policy UDRP، متقاضی ثبت به مرجع ثبت تضمین می‌دهد که ثبت نام دامنه، حقوق هیچ شخص ثالثی را نقض نمی‌کند. این تضمین در ضوابط IRNIC در بند ۴.۷ آمده است.

۶-۴- تحلیل شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC

شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC به وضوح از UDRP الهام گرفته شده و شامل ۲۱ ماده است. مرجع حل اختلاف معرفی شده در این شیوه‌نامه، WIPO است.

۶-۴-۱- ارکان دعوا در شیوه‌نامه IRNIC

بر اساس بند ۳. ب. ۸ شیوه‌نامه، خواهان باید سه عنصر را اثبات کند دقیقاً مشابه (UDRP):

۱- مشابهت گمراه‌کننده

۲- عدم وجود حق یا منفعت مشروع

۳- سوء نیت در ثبت یا استفاده

۶-۴-۲- بند ۳. ب. ۱۳ شیوه‌نامه IRNIC (اعراض از دعاوی)

خواهان موافقت می‌نماید که ... بدینوسیله از هرگونه ادعا یا خواسته‌ای به طرفیت (الف) مرجع حل اختلاف و هیأت رسیدگی و اعضای آن، به جز در موارد تخلف عمدی، و (ب) مرکز ثبت، مدیران، مسئولان، کارکنان و نمایندگان وی، اعراض می‌جوید. این بند مشابه ماده Exclusion of Liability در Rules for UDRP است.

۶-۴-۳- ادعای با سوء نیت علیه دارنده دامنه

شیوه‌نامه IRNIC در بند ۱ (تعاریف)، «ادعای با سوء نیت علیه دارنده دامنه» را تعریف کرده است.

۵-۶- جدول مقایسه ACPA ، UDRP و شیوهنامه IRNIC

شیوه نامه IRNIC (ایران)	(اتحادیه اروپا/جهانی) UDRP	(آمریکا) ACPA	معیار
(همراه با ضوابط IRNIC)	۱۹۹۹ (آخرین به روز رسانی ۲۰۲۴)	۱۹۹۹	سال تصویب
قرارداد	قرارداد + Rules + Policy	قانون	مبنای حقوقی
WIPO	و سایر مراجع WIPO	دادگاه های فدرال	مرجع حل اختلاف
مشابهت+عدم حق + سوء نیت	مشابهت + عدم حق + سوء نیت	ثبت/قاچاق/استفاده+مشابهت+سوء نیت	ارکان دعوا
ذکر شده بدون معیار مشخص	۴ مصداق در Policy+ رویه	۸ عامل قانونی	معیارهای سوء نیت
ندارد	ندارد	دارد	خسارت قانونی
ندارد	ندارد	دارد	صلاحیت عینی
دارد(بند ۳.ب.۱۳)	دارد(Rules)	دارد	Exclusion of Liability
بسیار محدود	بیش از ۱۴۰۰ تصمیم	بسیار غنی	سابقه رویه

۱-۵-۶. جدول مقایسه UDRP با شیوه نامه IRNIC

با توجه به اینکه شیوهنامه حل اختلاف IRNIC به وضوح از UDRP الهام گرفته شده است، جدول زیر مقایسه دقیق این دو را نشان می‌دهد:

شیوه نامه حل اختلاف IRNIC	(بر اساس سند WIPO) UDRP	معیار
همراه با ضوابط IRNIC	۱۹۹۹	سال تصویب
طبق اعلام IRNIC و دادگاه‌های داخلی	چندین مرجع (WIPO مهمترین)	مرجع حل اختلاف
۱- مشابهت گمراه کننده (بند ۳.ب.۱.۸) ۲- عدم وجود حق یا منفعت مشروع (بند ۲.ب.۸) ۳- ثبت و استفاده با سوء نیت (بند ۳.ب.۸)	۱- مشابهت گمراه کننده ۲- عدم وجود حق یا منفعت مشروع ۳- ثبت و استفاده با سوء نیت	ارکان دعوا

۲۰ روز (بند ۵.الف شیوه نامه)	۲۰ روز (بند 5.UDRP Rules a)	مهلت پاسخ
۱۴ روز (بند ۱۵.ب شیوه نامه)	۱۴ روز (بند 15.UDRP Rules b)	مهلت تصمیم (یک نفره)
۲۱ روز (بند ۱۵.پ شیوه نامه)	۲۱ روز (بند 5.UDRP Rules e)	مهلت تصمیم (سه نفره)
انگلیسی (مگر توافق طرفین) (بند ۱۱ شیوه نامه)	زبان موافقت نامه ثبت (بند ۱۱ UDRP Rules)	زبان رسیدگی
قوانین جمهوری اسلامی ایران (بند ۱۹ ضوابط)	قوانین مرکز ثبت + محل ثبت	قانون حاکم
دادگاه‌های جمهوری اسلامی ایران (بند ۲۰ ضوابط)	دادگاه های محل ثبت یا دادگاه محل ثبت کننده	مرجع قضایی صالح
پیش بینی شده در بند ۱ (تعاریف) و بند ۱۵ ت	پیش بینی شده در رویه قضایی	ادعای با سوءنیت
ندارد (محدود به اعتراض در دادگاه)	ندارد (محدود به اعتراض در دادگاه)	تجدید نظر
مطابق ضمیمه ۳	۱۵۰۰ دلار آمریکا (WIPO)	هزینه (یک نفره، ۵-۱ نام)
بسیار محدود	بیش از ۳۶۰۰۰ پرونده (تا ۲۰۱۱)	سابقه رویه قضایی

۷- مطالعه تطبیقی و یافته‌ها

۷-۱- جدول مقایسه نهایی سه نظام حقوقی

ایران (ماده ۶۶ ق ت ۱ + IRNIC)	اتحادیه اروپا (UDRP)	آمریکا (ACPA)	معیار
ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک (۱۳۸۲)	UDRP (1999) + Policy (2024)	ACPA (1999)	قانون اصلی
ماده ۶۶: فریب یا اشتباه	سوءنیت	سوءنیت به قصد انتفاع	عنصر اصلی
معیار مشخص ندارد	۴ مصداق در Policy + WIPO Overview	۸ عامل مشخص	معیارهای سوءنیت
ندارد	ندارد	دارد (۱۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰۰ دلار)	خسارت قانونی
ندارد	ندارد	دارد	صلاحیت عینی

سازوکار حل اختلاف	دادگاه‌های فدرال	UDRP(WIPO)+ADR	دادگاه+(WIPO)ADR
مرجع حل اختلاف	قوه قضاییه آمریکا	WIPO	WIPO برای شرکت‌های بین المللی و دادگاه‌های داخلی ایران برای اشخاص ایرانی
Exclusion of Liability	دارد	دارد (Rules)	دارد(بند ۳.ب.۱۳)
ضمانت‌نامه صرفه جویی	دارد	دارد	ندارد
رویه قضایی	بسیار پررنگ	بیش از ۱۴۰۰ تصمیم(تا ۲۰۲۴)	بسیار محدود

۷-۲- یافته‌های اصلی تحقیق

یافته اول: حقوق آمریکا با قانون ACPA و Senate Report 106-140، کامل‌ترین نظام را ایجاد کرده است.

یافته دوم: اتحادیه اروپا با UDRP، Policy UDRP (نسخه ۲۰۲۴) و Rules for UDRP، سیستم پویایی ایجاد کرده است. در سال ۲۰۲۵، رکوردی بی‌سابقه از پرونده‌های Cybersquatting در WIPO ثبت شده است.

یافته سوم: حقوق ایران با وجود تصویب ماده ۶۶ و تدوین ضوابط IRNIC با الهام از UDRP، نیازمند بازنگری اساسی است. با این حال، نکته مثبت مهم، اینکه IRNIC رسماً مرکز داوری و میانجی‌گری WIPO را به عنوان مرجع حل اختلاف دامنه‌های .ir معرفی کرده است که نشان‌دهنده تطابق ساختاری با استانداردهای جهانی است.

یافته چهارم: بند ۳.ب.۱۳ شیوه‌نامه IRNIC مشابه ماده Exclusion of Liability در Rules for UDRP است.

۸- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۸-۱- نتیجه‌گیری

Cybersquatting به عنوان یکی از چالش‌های جدی فراروی صاحبان علائم تجاری در فضای مجازی، نیازمند واکنش مناسب نظام‌های حقوقی است. بررسی تطبیقی سه نظام حقوقی و تحلیل دقیق Senate Report 106-140، ACPA، UDRP، Policy UDRP، Rules for UDRP، WIPO Overview 3.1 و ضوابط IRNIC نشان داد که:

۱- حقوق آمریکا با قانون (۱۹۹۹ACPA) و گزارش تفصیلی مجلس سنا (Senate Report 106-140) که حاوی مستندات دقیق از مصادیق Cybersquatting و اهداف قانون‌گذار است، کامل‌ترین نظام را ایجاد کرده است. پیش‌بینی ۸ عامل مشخص برای احراز سوءنیت، خسارت قانونی ۱,۰۰۰ تا ۱۰۰,۰۰۰ دلار بدون نیاز به اثبات خسارت واقعی، صلاحیت عینی علیه خود نام دامنه، و ضمانت‌نامه برای آزادی بیان، از مهم‌ترین ویژگی‌های این نظام است.

۲- اتحادیه اروپا با بهره‌گیری از UDRP، Policy UDRP (نسخه ۲۰۲۴) و Rules for UDRP، سیستم پویایی ایجاد کرده است. بند ۲ Policy UDRP تضمین ثبت‌کننده را الزامی می‌کند. ماده Exclusion of Liability در Rules for UDRP، ارائه‌دهندگان و اعضای هیأت را (جز در موارد تخلف عمدی) از مسئولیت معاف می‌کند و

کارآمدی رسیدگی‌ها را تضمین می‌نماید. ماده Amendments نیز ثبات و پیش‌بینی‌پذیری رویه UDRP را تضمین می‌کند. به‌روزرسانی WIPO Overview 3.1 (فوریه ۲۰۲۶) نشان می‌دهد که این سیستم همچنان در حال تحول و انطباق با چالش‌های جدید (مانند هوش مصنوعی، آزادی بیان، و نگهداری منفعل) است. در سال ۲۰۲۵، رکوردی بی‌سابقه از تعداد پرونده‌های Cybersquatting در WIPO ثبت شده است.

۳- حقوق ایران با وجود تصویب ماده ۶۶ در سال ۱۳۸۲ و تدوین ضوابط IRNIC با الهام از UDRP، نیازمند بازنگری اساسی است. فقدان عنصر سوءنیت در ماده ۶۶، عدم پیش‌بینی خسارت قانونی و معیارهای مشخص برای سوء نیت، عدم پیش‌بینی صلاحیت عینی، و نبود رویه قضایی کافی، از مهم‌ترین کاستی‌های این نظام است. با این حال، نکته مثبت این که IRNIC مرکز داوری WIPO را به عنوان مرجع حل اختلاف دامنه‌های .ir معرفی کرده است که نشان‌دهنده تطابق ساختاری با استانداردهای جهانی است. شیوه‌نامه IRNIC اگرچه از نظر شکلی قابل قبول است، اما به دلیل نبود رویه قضایی کافی و عدم پیش‌بینی خسارت قانونی، کارآمدی کامل ندارد.

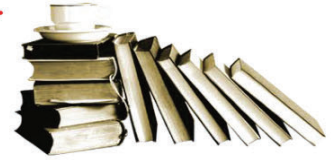
۸-۲- پیشنهادها

پیشنهاد اول: اصلاح ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی با الهام از ACPA و Senate Report. ماده ۶۶ به صورت زیر اصلاح شود: (هر شخصی که با سوءنیت و به قصد انتفاع، مبادرت به ثبت یا استفاده از نام دامنه‌ای نماید که با علامت تجاری، نام تجاری یا نشانه جغرافیایی متعلق به دیگری، یکسان یا مشابهت گمراه‌کننده داشت باشد، در مقابل دارنده آن مسئول جبران خسارت وارده است. در تشخیص سوء نیت، دادگاه می‌تواند عواملی از جمله موارد زیر را در نظر بگیرد:

- ۱- حقوق مالکیت فکری خواننده در نام دامنه
 - ۲- میزان تطابق نام دامنه با نام قانونی یا نام مستعار خواننده
 - ۳- استفاده قبلی خواننده از نام دامنه با حسن نیت
 - ۴- استفاده غیرتجاری یا منصفانه خواننده از علامت
 - ۵- قصد انحراف مصرف‌کنندگان از سایت صاحب علامت
 - ۶- پیشنهاد فروش نام دامنه به صاحب علامت بدون استفاده واقعی
 - ۷- ارائه عمدی اطلاعات تماس نادرست و گمراه‌کننده هنگام ثبت
 - ۸- ثبت نام‌های دامنه متعدد مشابه علامت دیگران
- دادگاه هم‌چنین می‌تواند در صورت احراز سوءنیت، حکم به لغو نام دامنه یا انتقال آن به خواهان صادر نماید.)

پیشنهاد دوم: پیش‌بینی خسارت قانونی (Statutory Damages) با الهام از ACPA

با الهام از بخش ۴ ACPA (ماده ۳۵(d)) که مقرر می‌دارد «در صورت اثبات تخلف از بخش ۱۴۳(d)، خواهان می‌تواند در هر زمان قبل از صدور رأی نهایی توسط دادگاه، به جای خسارت واقعی و منافع، مطالبه خسارت قانونی به میزان نه کمتر از ۱,۰۰۰ دلار و نه بیشتر از ۱۰۰,۰۰۰ دلار به ازای هر نام دامنه را بنماید»، پیشنهاد می‌شود در حقوق ایران ماده به این صورت تدوین شود:

در دعاوی مربوط به Cybersquatting، خواهان می‌تواند به جای خسارت واقعی، مطالبه خسارت قانونی از ۵۰ میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا ۵ میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به ازای هر نام دامنه را بنماید. اثبات خسارت واقعی برای مطالبه خسارت قانونی ضروری نیست. دادگاه در مواردی که خوانده باور داشت، و دلایل موجهی برای باور داشت که استفاده از نام دامنه منصفانه یا قانونی بوده است، خسارت قانونی را تخفیف خواهد داد. در صورت عمدی بودن تخلف، دادگاه می‌تواند خسارت را تا سه برابر افزایش دهد.

توضیح: خسارت قانونی (Statutory Damages) مهم‌ترین نوآوری ACPA است. در Cybersquatting، اثبات خسارت واقعی برای صاحب علامت تجاری بسیار دشوار است؛ زیرا ممکن است نام دامنه اصلاً استفاده نشده باشد یا صاحب علامت نتواند میزان دقیق خسارت خود را محاسبه کند. خسارت قانونی این مشکل را حل می‌کند و نقش بازدارندگی قوی دارد.

پیشنهاد سوم: پیش‌بینی صلاحیت عینی (In Rem Jurisdiction) با الهام از ACPA

با الهام از بخش ۳ ACPA (ماده ۴۳(۲)(d)) که مقرر می‌دارد «صاحب علامت می‌تواند در صورتی که با تحقیق و پشتکار کافی شخص ثبت‌کننده نام دامنه را نتواند پیدا کند، علیه خود نام دامنه اقامه دعوا نماید»، پیشنهاد می‌شود در حقوق ایران ماده به این صورت تدوین شود:

در صورتی که صاحب علامت تجاری با وجود تحقیق و پشتکار کافی نتواند شخص ثبت‌کننده نام دامنه را شناسایی کند (به ویژه در موارد ارائه اطلاعات تماس نادرست، استفاده از خدمات حریم خصوصی یا پروکسی، یا ارائه اطلاعات ناقص)، می‌تواند علیه خود نام دامنه اقامه دعوا نماید. دادگاه صالح برای این دعوا، دادگاهی است که مرجع ثبت نام دامنه در حوزه قضایی آن واقع است. در این صورت، دادگاه می‌تواند حکم به لغو نام دامنه یا انتقال آن به صاحب علامت صادر نماید. احکام مربوط به ابلاغ در این گونه دعاوی با رعایت تشریفات خاصی انجام می‌شود که توسط آیین دادرسی مربوط تعیین می‌گردد.

توضیح: صلاحیت عینی (In Rem Jurisdiction) برای مواردی طراحی شده است که Cybersquatter با استفاده از اطلاعات تماس نادرست یا خدمات حریم خصوصی، خود را پنهان می‌کند و صاحب علامت تجاری نمی‌تواند او را پیدا کرده و به او ابلاغ کند. در این حالت، صاحب علامت می‌تواند خود نام دامنه را مورد دعوا قرار دهد. این نهاد در ACPA پیش‌بینی شده و بسیار کارآمد است.

پیشنهاد چهارم: اصلاح شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC با الهام از ACPA و UDRP

شیوه‌نامه حل اختلاف IRNIC اگرچه از نظر ساختار کلی مناسب است، اما نیازمند اصلاحات زیر می‌باشد:

۴-۱- اضافه کردن معیارهای مشخص برای احراز سوء نیت

متن پیشنهادی برای اضافه شدن به شیوه‌نامه IRNIC:

در تشخیص سوء نیت، هیأت رسیدگی می‌تواند عواملی از جمله موارد زیر را در نظر بگیرد:

الف) وجود حقوق مالکیت فکری خوانده در نام دامنه

ب) میزان تطابق نام دامنه با نام قانونی یا نام مستعار خوانده

(ج) استفاده قبلی خواننده از نام دامنه با حسن نیت

(د) استفاده غیر تجاری یا منصفانه خواننده از علامت

(ه) قصد خواننده در انحراف مصرف کنندگان از سایت صاحب علامت

(و) پیشنهاد فروش نام دامنه به صاحب علامت بدون استفاده واقعی

(ز) ارائه عمدی اطلاعات تماس نادرست و گمراه کننده هنگام ثبت

(ح) ثبت نام‌های دامنه متعدد مشابه علامت دیگران

۴-۲- تصریح به Exclusion of Liability (استثنای مسئولیت) به صورت قاعده مستقل

متن پیشنهادی برای اضافه شدن به شیوه‌نامه IRNIC:

به جز در مورد تخلف عمدی، نه مرجع حل اختلاف (WIPO) و نه اعضای هیأت رسیدگی در قبال هیچ فعل یا ترک فعلی در

ارتباط با رسیدگی اداری تحت این شیوه‌نامه، در مقابل هیچ یک از طرفین مسئول نخواهد بود. این حکم ناظر به مسئولیت مدنی

است و خللی به مسئولیت کیفری در موارد تخلف عمدی وارد نمی‌کند.

۴-۳. پیش‌بینی امکان مطالبه هزینه‌های دادرسی برای خواهان موفق

متن پیشنهادی برای اضافه شدن به شیوه‌نامه IRNIC:

در صورتی که هیأت رسیدگی به این نتیجه برسد که خواننده (ثبت کننده نام دامنه) با سوءنیت اقدام به ثبت نام دامنه کرده

است، می‌تواند در تصمیم خود، خواننده را به پرداخت هزینه‌های دادرسی از جمله حق الوکاله و هزینه‌های ارجاع به مرجع

حل اختلاف به خواهان محکوم نماید.

۴-۴- به‌روزرسانی متناسب با تحولات جدید UDRP منعکس شده در WIPO Overview 3.1

شیوه‌نامه IRNIC باید به روزرسانی شود تا موارد زیر را پوشش دهد:

✓ استفاده از هوش مصنوعی (AI) و تأثیر آن بر اعتبار ادله

✓ دکترین «نگهداری منفعل» (Passive holding)

✓ تمایز استفاده منصفانه و آزادی بیان از Cybersquatting

✓ معیارهای تجمیع دعاوی (Consolidation)

✓ شرایط طرح مجدد (Refiling)

پیشنهاد پنجم: ایجاد ضمانت‌نامه صرفه‌جویی برای آزادی بیان با الهام از ACPA و WIPO Overview 3.1

با الهام از بخش ۷ (Savings Clause) ACPA که مقرر می‌دارد «هیچ چیز در این قانون بر هر دفاعی که برای خواننده تحت

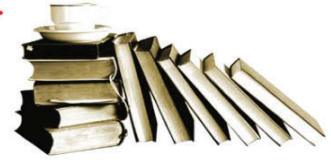
قانون علامت تجاری موجود است (از جمله دفاع مربوط به استفاده منصفانه) یا حق آزادی بیان تحت متمم اول قانون اساسی

ایالات متحده تأثیر نخواهد گذاشت»، و با توجه به تصریحات WIPO Overview 3.1 در مورد استفاده منصفانه و آزادی بیان،

پیشنهاد می‌شود در حقوق ایران ماده به این صورت تدوین شود:

(هیچ چیز در این قانون بر دفاع‌های موجود تحت قوانین مالکیت فکری از جمله استفاده منصفانه، یا حقوق آزادی بیان تأثیر

نخواهد گذاشت. به ویژه، استفاده از نام دامنه برای اهداف انتقاد، تفسیر، طنز، گزارش خبری یا تبلیغات تطبیقی، در صورتی که با

سوءنیت نباشد، مشمول این قانون نخواهد بود. در مواردی که نام دامنه شامل یک علامت تجاری به همراه یک عبارت منفی (مانند [trademark]sucks.com) باشد، صرف وجود عبارت منفی، به معنای سوءنیت نیست و دادگاه باید با بررسی مجموع اوضاع و احوال، از جمله محتوای وبسایت و قصد واقعی ثبت کننده، تصمیم گیری کند.

توضیح: این ضمانت نامه صرفه جویی (Savings Clause) برای جلوگیری از تضییع حقوق آزادی بیان و استفاده منصفانه طراحی شده است. در Cybersquatting، گاهی افراد نام دامنه‌هایی را برای انتقاد از یک شرکت یا علامت تجاری ثبت می کنند (مانند wallmartsucks.com) این گونه موارد نباید مشمول قوانین مقابله با Cybersquatting شوند ACPA و WIPO Overview 3.1 هر دو این استثنا را به رسمیت شناخته‌اند.

پیشنهاد ششم: ایجاد سیستم هشدار و پایش با الهام از اتحادیه اروپا

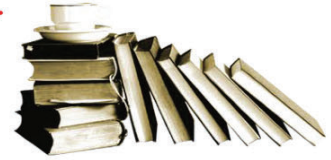
با الهام از سیستم پیش بینی شده در اتحادیه اروپا (مقرره 2024/1143 (EU)) و مطابق با بند ۴.۱۰ ضوابط IRNIC (که به مرکز ثبت، اجازه بررسی صحت اطلاعات را داده است)، پیشنهاد می شود:

«مرکز ثبت دامنه ایران (IRNIC) موظف است ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، سامانه الکترونیکی شناسایی و استعلام سوابق علائم تجاری ثبت شده در ایران را، راه اندازی نماید. این سامانه باید به گونه ای طراحی شود که ثبت کنندگان نام دامنه، پیش از ثبت، بتوانند از وجود علائم تجاری مشابه مطلع شوند. همچنین صاحبان علائم تجاری باید امکان ثبت درخواست هشدار، در این سامانه را داشته باشند تا در صورت ثبت نام دامنه مشابه با علامت آن‌ها، مراتب به ایشان اطلاع داده شود.»

توضیح: سیستم هشدار می تواند از ثبت سوء نیت آمیز نام های دامنه پیش گیری کند. در اتحادیه اروپا، چنین سیستمی تحت مقرره 2024/1143 (EU) برای نشانه های جغرافیایی پیش بینی شده است. در ایران نیز بند ۴.۱۰ ضوابط IRNIC به مرکز ثبت اجازه بررسی صحت اطلاعات را داده است، اما این سیستم به صورت کامل پیاده سازی نشده است.

پیشنهاد هفتم: تقویت نقش رویه قضایی و استفاده از ظرفیت WIP

دادگاه های ایران می توانند با استناد به قواعد عمومی مسئولیت مدنی و تفسیر موسع ماده ۶۶، به توسعه این حوزه کمک کنند. با توجه به این که IRNIC رسماً WIPO را به عنوان مرجع حل اختلاف دامنه های ir. معرفی کرده است، پیشنهاد می شود: دادگاه های ایران می توانند در رسیدگی به دعاوی مرتبط با Cybersquatting، به آرای صادره از مرکز داوری WIPO در خصوص دامنه های ir. استناد کنند و از آن ها به عنوان رویه قضایی مستند استفاده نمایند. هم چنین قوه قضاییه موظف است پایگاه داده ای از آرای صادره در این زمینه ایجاد و به صورت عمومی منتشر نماید تا رویه قضایی واحد شکل گیرد.

منابع و مأخذ:

منابع فارسی:

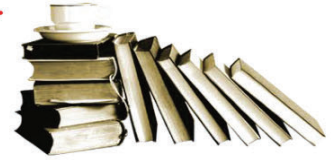
- احدی، یوسف و صادقی، محسن (۱۳۹۹). «نقض علائم تجاری از طریق نام دامنه»، ویژه‌نامه حقوق بشر و حقوق شهروندی.
- اصلانی، حمیدرضا (۱۳۸۹). حقوق مالکیت صنعتی در فضای سایبر، تهران: بنیاد حقوقی میزان.
- ایرانلو، محسن (۱۳۹۰). شروط محدودکننده و ساقط‌کننده مسئولیت در قراردادها، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- بابایی، ایرج (۱۴۰۱). حقوق مسئولیت مدنی مبتنی بر نقد و بررسی آراء قضایی، تهران: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه.
- حکمت‌نیا، محمود (۱۳۸۹). مسئولیت مدنی در فقه امامیه، مبانی و ساختار، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- صادقی، حسین (۱۳۸۵-۸۶). «نام‌های دامنه و مسئولیت مدنی ناشی از نقض علائم تجاری»، فصلنامه دیدگاه‌های حقوقی، شماره ۴۰-۴۱.
- صادقی، محسن (۱۳۸۶). «بررسی نام‌های دامنه از منظر حقوق مالکیت فکری»، فقه و حقوق، سال چهارم، شماره ۱۳.
- صفایی، سید حسین و رحیمی، حبیب‌الله (۱۳۹۲). مسئولیت مدنی، چاپ پنجم، تهران: سمت.
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۵). الزام‌های خارج از قرارداد، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- نظام‌الملکی، جعفر و صادقی، محسن (۱۴۰۴). «مطالعه تطبیقی مسئولیت مدنی ثبت‌کننده نام دامنه»، دوماهنامه بررسی‌های بازرگانی، شماره ۱۳۰.

قوانین و مقررات:

- قانون تجارت الکترونیکی ایران مصوب ۱۳۸۲
- ضوابط و شرایط ثبت دامنه اینترنتی تحت نقطه (IRNIC) IR * www.nic.ir
- شیوه‌نامه حل اختلاف در زمینه نام دامنه با پسوند (IRNIC) .ir ، www.nic.ir

منابع انگلیسی:

- Anticybersquatting Consumer Protection Act (ACPA), 15 U.S.C. § 1125(d) (1999)
- U.S. Senate Report 106-140 (August 5, 1999)
- Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP) ،ICANN (1999, updated February 21, 2024)
- Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (the "Rules") ،ICANN (1999)
- Regulation (EC) No 874/2004 on .eu domain name
- Regulation (EU) 2024/1143 on geographical indications
- U.S. Senate, Committee on the Judiciary (1999). Senate Report 106-140.
- WIPO Arbitration and Mediation Center (2011). The UDRP and WIPO.
- WIPO Arbitration and Mediation Center (2026). WIPO Overview 3.1, February 17, 2026.
- ICANN (1999, updated 2024). Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP).
- ICANN (1999). Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy.

وبسایت‌ها:

- www.icann.org
- www.wipo.int/amc/en/domains
- www.nic.ir
- www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview (WIPO Overview 3.1)
- www.congress.gov (Senate Report 106-140)

A Comparative Study of Civil Liability for Domain Name Cybersquatting in Iranian, EU, and US Legal Systems

Milad Gashtil¹
Azadeh Zeinali²

Abstract

Domain name cybersquatting is a phenomenon where an individual, with malicious intent and for the purpose of profit, registers a domain name similar to another's trademark without any genuine commercial use. This practice poses a significant challenge for trademark owners and necessitates a comparative study of the foundations and enforcement mechanisms of civil liability arising from it. This article, employing a descriptive-analytical approach, examines this liability within the legal systems of Iran, the European Union, and the United States. For the first time, it comprehensively analyzes the registration rules and dispute resolution guidelines of IRNIC (the .ir domain name registration center) and compares them with the ACPA, Senate Report 106-140, UDRP, Rules for UDRP, Policy UDRP (version February 21, 2024), and WIPO Overview 3.1. The findings indicate that US law, with the ACPA and its provision for statutory damages ranging from \$1,000 to \$100,000, along with 8 factors for establishing bad faith, offers the most complete protective system. The European Union, by leveraging the UDRP (with over 1,400 documented decisions in WIPO Overview 3.1) and specific regulations for the ".eu" domain, has taken effective steps. In Iranian law, Article 66 of the E-Commerce Law, despite its age, lacks the element of bad faith and appropriate civil remedies. Although the IRNIC dispute resolution guidelines share a similar structure to the UDRP and designate the WIPO Arbitration Center as the dispute resolution authority, they lack full efficacy due to insufficient judicial precedent and the absence of statutory damages. The article concludes by offering suggestions such as amending Article 66, introducing statutory damages, and updating the IRNIC guidelines.

Keywords: Domain Name Cybersquatting, Civil Liability, Bad Faith, Trademark.

¹ Undergraduate Student of Law, Faculty of Law, Islamic Azad University of Shiraz, Shiraz, Iran (Corresponding Author): milad_gashtil_2010@yahoo.com

² Assistant Professor, Department of Law, Faculty of Law and Political Science, Islamic Azad University of Shiraz, Shiraz, Iran: azeinali30@gmail.com